

AL-FIQH AL-AKBAR

av Imam Abu Hanifah

*Översatt till svenska från den
engelska översättningen av*

Bilal B.

Följande text redogör noggrant för alla huvudsakliga trosuppfattningar (i'tiqadat = andliga övertygelser) inom den sunnitisk-hanafitiska rättsskolan (madhab/maslak)

Följande uttalande förekommer före översättningen av den faktiska texten – uppenbarligen insatt av någon annan än imam Abu Hanifah – troligen av den framstående översättaren själv. – Redaktören . . . "Ett av de mest beklagliga dragen i den samtida muslimska situationen är en anarki och förvirring inom trossfären som kan få en att tro att islams grundvalar har blivit så fördunklade att fältet är öppet för vem som helst att omdefiniera religionen. Vi börjar med Fiqh al-Akbar av imam Abu Hanifah, må Gud vara nöjd med honom, ett kortfattat men heltäckande uttalande om islams oeftergivliga dogmer ('aqa'id – sing. 'aqidah)."

Grunden för bekräftelsen av Guds enhet, och det som utgör rätt övertygelse, består i att man säger:

1.

Jag tror på Gud, och Hans änglar, och Hans böcker, och Hans sändebud, och uppståndelsen efter döden, och att det goda och onda i ödet kommer från Gud den Högste. Jag tror också på bokslutet och vågskålarna, helvetet och paradiset. Allt det föregående är verklighet.

2.

Gud är En, inte i numerisk mening, utan i den meningen att Han inte har någon partner – "Säg: Han är Gud, En; Gud den Evtigt Bestående och Anropade; Han föder inte, och är inte född; och det finns ingen som liknar Honom." Han liknar ingenting i Sin skapelse, och ingenting i Hans skapelse liknar Honom. Han har varit, utan

upphör, och Han är, utan upphör, med Sina namn och attribut, både de som rör Hans Väsen och de som rör Hans handlingar. De som rör Hans Väsen är: liv, makt, kunskap, tal, hörsel, syn och vilja. De som rör Hans handlingar är: skapande, försörjning, framskapande och formgivning ur intet, görande och andra aktiva attribut. Han har varit, utan upphör, och Han är, utan upphör, med Sina attribut och namn; varken attribut eller namn är skapade. Han har alltid och utan upphör varit en vetande, i kraft av Sin kunskap, och Hans kunskap är ett förevigt attribut. Han har alltid och utan upphör varit mäktig, i kraft av Sin makt, och Hans makt är ett förevigt attribut. Han har alltid och utan upphör talat i kraft av Sitt tal, och Hans tal är ett förevigt attribut. Han har alltid och utan upphör varit en skapare, i kraft av Sin skaparkraft, och Hans skaparkraft är ett förevigt attribut. Han har alltid och utan upphör varit en handlande, i kraft av Sin aktivitet, och Hans aktivitet är ett förevigt attribut; objektet för Hans aktivitet är skapelsen, och Hans aktivitet är oskapad. Hans attribut existerade i förevighet, utan att skapas eller framkallas vid ett visst ögonblick. Den som säger att de är skapade eller framkallades till existens vid ett visst ögonblick, eller är osäker på attributen och tvivlar på dem, är en otro mot Gud den Allsmäktige.

3.

Koranen är Gud den Allsmäktiges Ord, skriven på bladsamlingar (masahif), bevarad i mäns hjärtan, reciterad på mäns tungor, och nedsänd till Profeten, över vilken vare Guds frid och välsignelse. Vår uttalande av Koranen är skapad, och vår recitation av Koranen är skapad, men Koranen i sig är oskapad. Det som Gud den Allsmäktige nämner i Koranen som berättelse från Moses och andra profeter – frid och välsignelse vare över dem – och även från Farao och Iblis, allt detta är Guds ord och utgör en rapport om dem. Guds ord är oskapade. Det är Koranen som Gud den Högstes ord som är oskapad, inte deras ord. Moses, över vilken vare frid, hörde Gud den Allsmäktiges Ord, som Gud den Allsmäktige säger: "Gud talade till Moses i tal." Således var Gud den Allsmäktige talaren, och Moses, över vilken vare frid, talade inte. Gud den Högste var en skapare i förevighet, även utan att ha fört skapelsen till existens: "det finns inget likt Honom; Han är den Allhörande, den Allseende." När Gud talade till Moses gjorde Han det med Sitt ord som, likt alla Hans attribut, var ett attribut existerande från förevighet, till skillnad från skapade varelsers attribut.

4.

Gud vet, men inte som vi vet; Han har makt, men inte som vi har makt; Han ser, men inte som vi ser; Han hör, men inte som vi hör; och Han talar, men inte som vi talar. Vi talar med hjälp av talorgan och ljud, medan Gud den Högste talar utan vare sig organ eller ljud. Ljud är skapade, och Gud den Högstes ord är oskapade. Han är ett ting, men olik andra ting; med att säga "ting" avser vi enbart att bekräfta Hans verklighet. Han har varken kropp, substans, tillfällig egenskap, gräns, motpol, like eller liknelse. Han har en hand, ett ansikte och ett själv

(naf̄s); det omnämmande som Gud den Högste har gjort av dessa i Koranen har den innebörden att dessa hör till Hans attribut, och ingen fråga kan ställas rörande deras modalitet (bila kayf). Det kan inte sägas att Hans hand representerar Hans makt eller Hans givmildhet, eftersom en sådan tolkning skulle kräva ett förnekande av ett attribut. Detta är den väg som qadariter och mu'taziliter (två teologiska sekter i tidig islam som avvek från Ahl as-Sunnas väg – övers.) har tagit. Snarare är Hans hand ett attribut av okännedom modalitet, på samma sätt som Hans vrede och välbehag är två attribut av okänd modalitet. Gud den Högste skapade tingen ur intet, och Han hade kunskap om dem i förevidhet, före deras skapelse.

5.

Det är Han som har bestämt och förutbestämt alla ting. Ingenting existerar i denna värld eller i den kommande annat än genom Hans vilja, Hans kunskap, Hans bestämmande och förutbestämmande, och utom det som är skrivet på den bevarade tavlan (al-Lauh al-Mahfuz). Han inskrev allt där i beskrivelses mening, inte förutordningens. Bestämmande, förutbestämmande och vilja är föreviga attribut av okänd modalitet. Gud den Högste känner det icke-existerande, i dess tillstånd av icke-existens, som icke-existerande, och Han känner också hur det kommer att vara när Han för det till existens. Gud den Högste känner det existerande, i dess tillstånd av existens, som existerande, och Han känner också hur dess försvinnande kommer att ske. Gud känner den som står, och när han sitter känner Gud honom som sittande, utan att någon förändring därigenom uppkommer i Guds kunskap, eller att någon ny kunskap tillkommer Honom. Ty förändring och omvandling förekommer bara hos skapade varelser.

6.

Gud den Högste skapade skapelsen fri från både tro och otro, och Han tilltalade sedan Sin skapelse med befallningar och förbud. Somliga förnekade genom aktivt förnekande och förkastande av sanningen, i kraft av att vara övergiven av Gud den Högste. Andra trodde genom aktivt samtycke och bekräftelse, i kraft av Gud den Högstes bistånd. Han framkallade Adams, över vilken vare frid, avkomma ur hans länder i form av partiklar och tilldelade dem ett förstånd. Han tilltalade dem sedan och befalld dem tro och förbjöd dem otro. De samtyckte till Hans herravälde, vilket är en form av tro lämplig för dem, och därför föds de i besittning av en ursprunglig natur benägen till tro. Den som sedan förnekar förändrar och omvandlar därmed denna ursprungliga natur, och den som tror och samtycker följer och stärker den. Ingen av Hans skapelse har tvingats att antingen förneka eller tro; Gud skapade inte människorna som troende eller icke-troende, utan som personer. Tro och otro är Guds dyrkares handlingar. Gud den Högste känner den otroende, i hans tillstånd av otro, som en otroende, och om han därefter blir en troende, då känner Gud honom som en troende i ett tillstånd av tro, utan att någon förändring

därigenom uppkommer i Hans kunskap eller attribut. Alla Guds tjänares handlingar, både av utförande och underlåtenhet, är i sanning förvärvat av dem; Gud den Högste är deras skapare. Alla sker genom Hans vilja, kunskap, bestämmande och förutbestämmande. Obligatoriska lydnads- och dyrkanshandlingar sker genom Gud den Högstes befallning, kärlek, tillfredsställelse, kunskap, vilja, bestämmande och förutbestämmande, och alla syndfulla upprorsaktshandlingar sker genom Hans kunskap, bestämmande och förutbestämmande och vilja, men inte genom Hans kärlek, tillfredsställelse och befallning.

7.

Profeterna, frid och välsignelse vare över dem, är fria från alla synder, stora som små, från otro och från allt som är motbudande. Det kan dock hända att de begår obetydliga försummelse och fel. Muhammad, Guds sändebud – må Guds frid och välsignelse vara över honom! – är Hans profet, Hans tjänare, Hans sändebud och Hans utvalde. Han dyrkade aldrig avgudar, han tillskrev aldrig Gud en partner, inte ens för ett ögonblick, och han begick aldrig en synd, stor eller liten.

8.

Den mest förtjänstfulle av alla människor efter Guds sändebud – må Guds frid och välsignelse vara över honom! – är Abu Bakr as-Siddiq, må Gud vara nöjd med honom; sedan 'Umar ibn al-Khattab; sedan 'Uthman ibn 'Affan; sedan 'Ali ibn Abi Talib, må de alla åtnjuta Gud den Högstes välbehag. De var alla ståndaktiga i sanningen, med sanningen, och vi förkunnar vår trohet till dem alla. Vi nämner bara gott om alla sändebudet Muhammads följeslagare, må Guds frid och välsignelse vara över honom!

9.

Vi förkunnar inte någon muslim som otroende på grund av någon synd, hur stor den än är, såvida han inte anser sin synd tillåten. Inte heller förlorar han namnet tro; vi fortsätter att kalla honom en troende i grunden. Det är möjligt att vara en syndfull troende utan att vara en otroende. Att torka av fötterna när de är täckta, som en form av rening, är en sunna (under villkor specificerade av fuqaha). Tarawihbönen under Ramadan månaden är likaså en sunna. Det är tillåtet att be bakom vilken troende som helst, from eller syndfull. Vi säger varken att synder inte skadar den troende, eller att de får honom att förbli i helvetet på obestämd tid, även om han lämnar världen i ett syndens tillstånd.

10.

Vi säger inte, som murji'iterna (en tidig teologisk skola – övers.), att våra goda gärningar accepteras av Gud och att våra onda gärningar förlåts av Honom. Snarare säger vi att frågan är att klargöras och redogöras enligt följande: den som utför en god gärning i enlighet med alla erforderliga villkor, fri från alla fördärvande brister och annullerande bekymmer, och som sedan inte upphäver sin gärning med otro eller apostasi vid något tillfälle före sin död, Gud den Allsmäktige kommer inte att låta hans gärning gå till spillo; snarare kommer Han att acceptera den och skänka belöning för den. Vad beträffar onda gärningar – utöver tillskrivandet av partners till Gud och otro – för vilka den troende inte ångrar sig före sin död, kan Gud den Allsmäktiges vilja antingen välja att bestraffa deras upphovsman eller att förlåta honom, utan att straffa honom i helveteselden. Hyckleri och arrogans i en gärning upphäver dess belöning.

11.

Mirakulösa tecken (mu'jizat) skänkta åt profeterna är fastlagda som sanna, och likaså förädlande under (karamat) uppenbarade genom de heliga (auliya). Vad beträffar till synes mirakulösa och underbara gärningar utförda av Guds fiender, som Iblis, Faraos och Dajjal – vad som i traditionen nämns ha utförts av dem i framtiden – är varken mirakulöst eller underbart. Det handlar snarare om att deras behov tillgodoses av Gud den Högste; detta gör Han för att leda dem mot fördärv och för att straffa dem, men de luras. De ökar i upproriskhet och otro. Allt det föregående är möjligt och betingat av Guds vilja.

12.

Gud den Högste var en skapare innan Han skapade, och en försörjare innan Han skänkte försörjning. Gud den Högste kommer att ses i det kommande livet, synlig för de troende i Paradiset med deras kroppsliga syn. Detta säger vi utan någon antydning till antropomorfism, eller någon föreställning om kvalitet eller kvantitet, ty det finns inte ett fast avstånd mellan Honom och Hans skapelse (som medger någon jämförelse).

13.

Tro innebär samtycke och bekräftelse. Det finns ingen ökning eller minskning vad gäller trons innehåll, vare sig för änglar eller människor, utan endast vad gäller grader av visshet och bekräftelse. De troende är lika i vad de tror

och i deras bekräftelse av den gudomliga enheten, men åtnjuter olika grader av förtjänst vad gäller deras gärningar. Islam är underkastelse och lydnad under Gud den Högstes befallningar. Det finns en lexikal distinktion mellan tro (iman) och islam, men det finns ingen tro utan islam, och islam kan inte föreställas utan tro. De är som yttresidan och innersidan av ett ting (som är oskiljaktiga). Religion (din) är ett namn som tillämpas på både tro och islam, och faktiskt på alla gudomliga lagar. Vi känner Gud som det passar för oss att känna Honom, genom Hans beskrivning av sig själv i Sin Bok, med alla Sina attribut; men ingen förmår dyrka Gud den Högste som Han förtjänar att dyrkas och som passar Honom. Snarare dyrkar människan Gud den Högste i enlighet med Hans befallning, som proklamerats i Hans Bok och Hans sändebuds sunna. Även om de troende är lika i den mån de tror, skiljer de sig vad gäller kunskap, visshet, tillit, kärlek, tillfredsställelse, fruktan och hopp.

14.

Gud den Högste är både frikostig och rättvis mot Sina tjänare, och skänker dem i Sin givmildhet en belöning långt utöver vad de förtjänar. Han vedergäller dem för deras synder på grund av Sin rättvisa, och förlåter dem på grund av Sin givmildhet. Profeternas förbön, över vilka vare välsignelse och frid, är en verklighet, och i synnerhet vår Profets – frid och välsignelse vare över honom! – för syndiga troende och för dem som har begått stora synder och är förtjänta av straff, är en fast fastlagd verklighet. Vägningen av gärningar i vågskålen på Uppståndelsens dag är likaså en verklighet; Profetens pool, över vilken vare frid och välsignelse, är en verklighet; vedergällning bland fiender på Uppståndelsens dag genom omfördelning av goda gärningar är en verklighet. Om de inte har några goda gärningar omfördelas bördan av onda gärningar; detta är också en verklighet. Paradiset och Helvetet är skapade och existerande idag, och skall aldrig försvinna. De himmelska jungfrurna (houris) skall aldrig försvinna, och vedergällningen utverkad av Gud den Allsmäktige och belöningen skänkt av Honom skall aldrig upphöra. Gud den Högste vägleder vem Han vill i Sin givmildhet, och han leder vilse vem Han vill i Sin rättvisa. Guds vägledande av människan vilse består i Hans övergivande av henne, och meningen med att Gud överger människan är att inte förmå henne till det som behagar Honom.

Allt detta är bestämt av Hans rättvisa. Det är inte tillåtet för oss att säga: "Satan stjal tron från människan med våld och tvång." Snarare säger vi: "Människan själv överger tron, och när hon har övergett den, snapper Satan åt sig den." Förhöret av Munkir och Nakir är en verklighet; andens återkomst till kroppen i graven är en verklighet; gravens trängsel mot människan är en verklighet; Guds straff av alla otroende och somliga muslimer är en verklighet.

Alla Gud den Högstes attribut – måtte Hans namn förhärligas och Hans attribut upphöjas! – kan nämnas av de lärda (ulama) på andra språk än arabiska (här nämns persiska i synnerhet, men meningen är vilket icke-arabiskt

tungomål som helst – övers.), med undantag för yad (hand). Sålunda kan vi säga "Guds ansikte," måtte Han upphöjas och förhärligas, utan någon antydan till antropomorfism eller en viss modalitet. Närheten till Gud den Högste och fjärrhet från Honom hänvisar inte till något rumsligt avstånd, stort eller litet, och hänvisar inte heller till människans ädelhet eller ödmjukhet i Hans ögon. Snarare är den som lyder Honom nära Honom, på ett odefinierbart sätt. Nearhet, avlägsenhet eller närmande hänvisar alla, faktiskt, till Guds handlande mot människan (dvs. det är inte människan som i strikt mening definierar relationen till Gud; det är snarare Gud som bestämmer den relationen).

Närheten till Gud i Paradiset och att stå inför Honom är likaså verkliga till odefinierbar modalitet. Koranen sändes ned till Hans sändebud, över vilken vare välsignelse och frid, och det är vad som nu är inskrevet på bladsamlingar. Koranens verser, i den mån de alla är Guds Ord, är lika i förtjänst och magnificens; somliga åtnjuter dock en speciell förtjänst på grund av vad de nämner, eller det sätt på vilket de nämner det.

Tronversen åtnjuter exempelvis förtjänst på båda grunderna: vad den nämner – härlighet, magnificens och andra Guds attribut – och sättet på vilket den nämner det. Andra verser har ingen förtjänst på grund av vad de nämner – till exempel de som innehåller berättelser om otroende – utan bara på grund av sättet på vilket de nämner det. Likaså är alla namn och attribut lika i sin magnificens och förtjänst; det finns ingen skillnad bland dem. Om någon har svårighet med subtiliteterna i den gudomliga enhetens vetenskap, är det obligatoriskt för honom att tro (utan ytterligare undersökning) det som är rätt i Gud den Högstes ögon tills han finner en lärd att rådfråga. Han bör inte dröja med att söka en sådan lärd, ty tvekan och uppskjutande av omdöme kan leda till otro. Berättelsen om Mi'raj (av Profeten, över honom vare frid och välsignelse) är sann, och den som förkastar den är vilsekommen och en innovatör. Dajjalens framträdande och Gog och Magogs framträdande är en verklighet; solens uppgång i väster är en verklighet; Jesus' ('Isa), över vilken vare frid, nedstigning från himlarna är en verklighet; och alla andra tecken på Uppståndelsens Dag, som finns i autentiska traditioner, är också fastlagd verklighet. Och Gud vägleder till Sin väg vem Han vill.